

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний економіко-технологічний університет транспорту

Кафедра «Менеджмент організацій і логістики»

Менеджмент організацій.

Методичні вказівки щодо проведення практичних занять та самостійного
опрацювання матеріалу для студентів спеціальності 8.03060101
«Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної
діяльності)».

Менеджмент організацій. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять та самостійного опрацювання матеріалу для студентів спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» / Колесникова Н. М., Чорний В.В. – К.: ДЕДУТ, 2013.– 19 с.

Методичні вказівки розглянуті та затверджені на засіданні кафедри «Менеджмент організацій і логістики» (протокол № 2 від 02.10.2013 р.) та на засіданні методичної комісії факультету економіки і менеджменту (протокол № 1 від 29.10.2013 р.).

Методичні вказівки містять поради щодо практичних занять з дисципліни «Менеджмент організацій» та самостійного опрацювання матеріалу.

Призначено для студентів спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» за ОКР «магістр» всіх форм навчання.

Укладач: Н. М. Колесникова, д.е.н., професор

Рецензенти: Н.І. Богомоллова, д.е.н., проф., завідувач кафедри «Фінанси і кредит»;

М.Г. Белінська, к.е.н., заступник Головного фінансово-економічного управління Укрзалізниці.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Змістовний модуль № 1 «Організаційний розвиток».....	5
Практичне заняття № 1 «Взаємозв'язок та взаємозалежність внутрішніх елементів організації і факторів зовнішнього середовища».....	5
Практичне заняття № 2 «Життєвий цикл організації».....	6
Практичне заняття № 3 «Організаційні структури управління»	9
Практичне заняття № 4 «Інжиніринговий опис процесів в організації».....	11
Практичне заняття № 5 «Організаційно-економічний механізм дизайну організації».....	12
Змістовний модуль 2. «Результативність організаційного розвитку».....	13
Практичне заняття № 6 «Комбінація управлінських моделей».....	13
Практичне заняття № 7 «Роль та завдання менеджера щодо керівництва в організації».....	14
Практичне заняття № 8 «Аналіз та оцінювання управлінського ризику».....	15
Практичне заняття № 9 «Оцінювання результативності і якості менеджменту організацій».....	15
Самостійне опрацювання матеріалу.....	17
Питання, що виносяться на самостійне опрацювання.....	17
Методичні вказівки щодо самостійного опрацювання матеріалу.....	17
Список літератури.....	19

ВСТУП

Розвиток ринкових відносин в Україні обумовлює необхідність постійної адаптації підприємств і організацій всіх галузей економіки, у т.ч. й транспортної, до змін зовнішнього середовища, яке є високо динамічним та зміни в якому відбуваються з прискоренням. Це ускладнює процеси ефективного управління господарюючими суб'єктами та обумовлює необхідність набуття нових знань, вмінь та навичок, спрямованих на забезпечення високого рівня конкурентоспроможності національних підприємств на внутрішніх та зовнішніх ринках.

Виходячи з зазначеного, до нормативної частини навчального плану підготовки магістрів за спеціальністю 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» введено дисципліну «Менеджмент організацій», мета якої полягає у оволодінні теорією та практикою результативного управління організацією у мінливих умовах соціально-економічного оточення. Завданнями зазначеної дисципліни є розуміння сутності управління організацією; формування в студентів сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі управління підсистемами організації на всіх стадіях її життєвого циклу у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем; вивчення особливостей функціонування організацій в умовах безперервних змін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати теоретичні засади ефективного управління організацією, методи державного регулювання діяльності підприємств, методологічні основи формування організації, організаційно-правові основи функціонування підприємств, а також вміти володіти навичками щодо створення цілісної системи успішного управління організацією, здійснювати організаційно-управлінський аналіз підприємства, користуватися набутими знаннями у практиці організаційного розвитку підприємства, володіти методичними основами формування ефективних організаційних структур управління підприємствами, обирати найкращі організаційні структури управління для підприємства, здійснювати інжиніринговий опис процесів в організації, визначати шляхи забезпечення результативних змін в організації, оцінювати результативність менеджменту організації.

Закріплення теоретичного матеріалу і набуття практичних навичок щодо результативного управління організацією потребують відповідних практичних занять. Методичні вказівки призначені для підготовки до практичних занять та самостійного опрацювання матеріалу з даної дисципліни.

Структура методичних вказівок відповідає вимогам організації навчального процесу за кредитно-модульною системою: теми практичних занять розбиті на 2 модулі (змістовний модуль № 1 «Організаційний розвиток», змістовний модуль № 2 «Результативність організаційного розвитку»).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 1 «ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК».

Практичне заняття № 1 «Взаємозв'язок та взаємозалежність внутрішніх елементів організації і факторів зовнішнього середовища»

Мета практичного заняття: закріплення теоретичного матеріалу щодо взаємозалежності та взаємовпливу елементів внутрішнього середовища організації і факторів зовнішнього середовища.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Обговорення практичних прикладів.
3. Виконання тестових завдань.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і розуміти:

- що являє собою внутрішнє середовище організації;
- за якими ознаками класифікується зовнішнє середовище організації;
- як елементи зовнішнього середовища впливають на організацію.

2. На прикладі змін у зовнішньому середовищі, що відбулися в Україні протягом останніх 2-х – 3-х років, студенти обговорюють, як змінювалося внутрішнє середовище підприємств та структурних підрозділів залізничного транспорту, а також визначають, що необхідно було змінити у внутрішньому середовищі з метою забезпечення більш ефективного функціонування залізничного транспорту.

3. Тести для контролю засвоєних знань:

1. Організація як система являє собою

- а) певну структуру і порядок взаємодії між її складовими та співробітниками;
- б) соціальне утворення, що функціонує на відносно постійних засадах і свідомо координує свою діяльність для досягнення спільної мети;
- в) сукупність процесів або дій, що зумовлюють об'єднання елементів, частин у ціле, утворення життєздатної стійкої системи;
- г) внутрішню впорядкованість, взаємодію відносно незалежних частин цілого, зумовленого його будовою.

2. Внутрішнє середовище організації – це

- а) чинники, що безпосередньо впливають на виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг;
- б) її організаційно-економічна структура;
- в) застосовувані технології з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг;

г) складна система елементів і зв'язків між ними, що є об'єктом контролювання та регулювання керівництвом.

3. Основними елементами внутрішнього середовища організації є

- а) нормативно-правове законодавство щодо створення та функціонування організації;
- б) цілі організації, структура організації, система технологій, персонал, організаційна культура;
- в) управлінський персонал, накази та розпорядження керівництва організації;
- г) чинники, що безпосередньо впливають на виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг.

4. Зовнішнє середовище непрямої дії складається з

- а) політичного (нормативно-правового), економічного, демографічного, науково технічного і природного;
- б) уряду, місцевих органів влади, Верховної ради;
- в) державних та місцевих органів влади;
- г) постачальників ресурсів, конкурентів, посередників, споживачів продукції, контактної аудиторії.

5. Зовнішнє середовище прямої дії складається з

- а) політичного (нормативно-правового), економічного, демографічного, науково технічного і природного;
- б) уряду, місцевих органів влади, Верховної ради;
- в) державних та місцевих органів влади;
- г) постачальників ресурсів, конкурентів, посередників, споживачів продукції, контактної аудиторії.

Список літератури

1. М.Д. Виноградський, А.М. Виноградська, О.М. Шканова. Менеджмент в організації: Навч. посібник для студ ек. спец. – К.: Київск. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 371 с.
2. Курочкін О.С. Управління підприємством (процесний аспект): Навч. посібник. – К.: МАУП, 1998. – 144 с.
3. Теория организации: Учебн. Для ВУЗов / Г.Р. Латфуллин, А.В. Райченко. СПб: Питер, 2003. – 400 с.
4. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.

Практичне заняття № 2 «Життєвий цикл організації»

Мета практичного заняття: набуття практичних навичок щодо аналізу життєвого циклу організації та визначення етапів життєвого циклу підприємств залізничного транспорту.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Виявлення етапів життєвого циклу організації.
3. Надання відповідей на контрольні запитання.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні після опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури знати, з яких етапів складається життєвий цикл організації, за якими ознаками визначається кожний етап життєвого циклу організації, а також завдання менеджменту на кожному етапі життєвого циклу організації.
2. На підставі даних, наданих у таблиці 1, студенти мають визначити етапи життєвого циклу транспортної організації.

Таблиця 1

Вихідні дані для визначення етапів життєвого циклу транспортної організації

Роки	Чисельність працюючих, осіб	Вартість основних засобів, тис. грн..	Обсяги перевезень вантажів за рік, тис. тонн	Доходи від перевезень за рік, тис. грн.	Витрати по перевезеннях за рік, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
1	3	6000,0	43,8	5343,6	5556,0
2	3	6100,0	43,8	5343,6	5412,2
3	5	7000,0	73,5	8893,5	8673,0
4	5	7150,0	73,5	8893,5	8673,0
5	6	10000,0	88,8	10744,8	10478,4
6	6	10000,0	88,8	10744,8	10478,4
7	8	10000,0	118,8	14374,8	14018,4
8	8	10000,0	118,8	14374,8	14018,4
9	14	12000,0	210,0	25620,0	24570,0
10	16	12050,0	240,0	29280,0	28080,0
11	16	12080,0	240,0	29280,0	28080,0
12	16	12100,0	240,0	29280,0	28080,0
13	16	12200,0	240,0	29280,0	28080,0
14	17	12350,0	255,0	31110,0	29835,0
15	17	13000,0	255,0	31110,0	29835,0
16	17	13800,0	255,0	31110,0	29835,0
17	17	14000,0	255,0	31110,0	29835,0
18	15	13500,0	210,0	25410,0	25200,0
19	14	13000,0	196,0	23716,0	23520,0
20	13	12450,0	182,0	22022,0	21840,0

Для визначення етапів життєвого циклу транспортної організації необхідно розрахувати показники ефективності її діяльності, для чого слід скористатися формулами:

- продуктивність праці (P_{np}):

$$P_{np} = \frac{\sum Q_{пер}}{Ч_{np}}, \quad (1)$$

де $\sum Q_{пер}$ – обсяг перевезень вантажів за рік,

$Ч_{np}$ – чисельність працюючих;

- фондвіддача ($\Phi_{від}$):

$$\Phi_{від} = \frac{Д}{B_{OЗ}}, \quad (2)$$

де $Д$ – доходи від перевезення вантажів за рік,

$B_{OЗ}$ – вартість основних засобів;

- собівартість перевезень (c):

$$c = \frac{E_{пер}}{\sum Q_{пер}}, \quad (3)$$

де $E_{пер}$ – річні витрати по перевезеннях;

- рентабельність по перевезеннях (R):

$$R = \frac{Д - E_{пер}}{E_{пер}} \times 100\%, \quad (4)$$

3. Контрольні питання:

3.1. Як визначити закінчення одного етапу життєвого циклу і початок наступного етапу?

3.2. Що необхідно робити, щоб організація не була зруйнована?

3.3. Які заходи слід вживати на останньому етапі життєвого циклу організації?

Список літератури

1. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.

2. Макаренко М.В. Основи управління економічними процесами на залізничному транспорті України: Монографія.- К.: “Фенікс”, 2003.- 466 с.

3. М.Д. Виноградський, А.М. Виноградська, О.М. Шканова. Менеджмент в організації: Навч. посібник для студ ек. спец. – К.: Київск. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 371 с.

4. Вовк А.А. Оценка эффективности транспортного производства и резервов ее роста: [монография] / Алексей Александрович Вовк. – М.: Крома, 2000. – 295 с.

5. Гончарук О.В. Экономическая эффективность транспортно-технологических систем / Ольга Васильевна Гончарук. – М.: Наука, 1991. – 126 с.

6. Чорний В.В. Сучасна парадигма забезпечення конкурентоспроможності залізниць по вантажних перевезеннях: розвиток та ефективність: [монографія] / Віктор Васильович Чорний. – К.: ДЕТУТ, 2013. – 274 с.

7. Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010-2019 роки // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-2009-%D0%BF>

Практичне заняття № 3 «Організаційні структури управління»

Мета практичного заняття: закріплення теоретичного матеріалу щодо існуючих організаційних структур управління організацією.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Визначення типів організаційних структур.
3. Виконання тестових завдань.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і знати:

- за якими ознаками класифікуються типи організаційних структур,
- які організаційні структури віднесені до механістичних (бюрократичних), а які – до адаптивних;
- переваги та недоліки існуючих організаційних структур та їхніх комбінацій.

2. На прикладах організаційних структур управління підприємств та структурних підрозділів залізничного транспорту, які надаються викладачем, студентам пропонується встановити їх тип, а також сформулювати переваги та недоліки таких організаційних структур на даному етапі економічного розвитку.

3. Тести для контролю засвоєних знань:

1. Організаційна структура підприємства являє собою

- а) склад, взаємозв'язок і підпорядкованість відносно самостійних підрозділів та окремих посад, які виконують функції управління;
- б) сукупність структурних підрозділів та окремих посад;
- в) виконання загальних і конкретних функцій управління;
- г) поділ економічного об'єкта, підприємства, компанії, установи на підрозділи, відділення, цехи, лабораторії, ділянки, групи з метою впорядкування управління, налагодження взаємодії ланок, встановлення підпорядкованості та відповідальності.

2. Організаційна структура управління регулює

а) трудові відносини в організації;

- б) розподіл задач між підрозділами, компетентність підрозділів у вирішенні визначених проблем, загальну взаємодію елементів організації;
- в) формування доходів організації;
- г) підбір та розстановку кадрів.

3. При функціональній організаційній структурі управління

- а) підрозділи наділені оперативною самостійністю, вступають у договірні відносини один з одним, отримують прибутки і здійснюють самофінансування, а вище керівництво приймає стратегічні рішення;
- б) система управління поділена на функціональні служби, за кожною з яких закріплюються певні роботи чи проект; управління здійснюється за двома ланками: за функціями і за проектами;
- в) підрозділи створюються відповідно до видів виконуваних ними робіт і підпорядковані функціональним керівникам;
- г) забезпечується підпорядкованість ланок управління знизу доверху.

4. При дивізійній організаційній структурі управління

- а) забезпечується підпорядкованість ланок управління знизу доверху;
- б) підрозділи наділені оперативною самостійністю, вступають у договірні відносини один з одним, отримують прибутки і здійснюють самофінансування, а вище керівництво приймає стратегічні рішення;
- в) підрозділи створюються відповідно до видів виконуваних ними робіт і підпорядковані функціональним керівникам;
- г) система управління поділена на функціональні служби, за кожною з яких закріплюються певні роботи чи проект; управління здійснюється за двома ланками: за функціями і за проектами.

5. При матричній організаційній структурі управління

- а) забезпечується підпорядкованість ланок управління знизу доверху;
- б) підрозділи наділені оперативною самостійністю, вступають у договірні відносини один з одним, отримують прибутки і здійснюють самофінансування, а вище керівництво приймає стратегічні рішення;
- в) підрозділи створюються відповідно до видів виконуваних ними робіт і підпорядковані функціональним керівникам;
- г) система управління поділена на функціональні служби, за кожною з яких закріплюються певні роботи чи проект; управління здійснюється за двома ланками: за функціями і за проектами.

6. При лінійній організаційній структурі управління

- а) забезпечується підпорядкованість ланок управління знизу доверху;
- б) підрозділи наділені оперативною самостійністю, вступають у договірні відносини один з одним, отримують прибутки і здійснюють самофінансування, а вище керівництво приймає стратегічні рішення;
- в) підрозділи створюються відповідно до видів виконуваних ними робіт і підпорядковані функціональним керівникам;

г) система управління поділена на функціональні служби, за кожною з яких закріплюються певні роботи чи проект; управління здійснюється за двома ланками: за функціями і за проектами.

Список літератури

1. Гвишиани Д.М. Организация и управление. – М.: МГТУ, 1998. – 332 с.
2. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.
3. Теория организации: Учебн. Для ВУЗов / Г.Р. Латфуллин, А.В. Райченко. СПб: Питер, 2003. – 400 с.

Практичне заняття № 4 «Інжиніринговий опис процесів в організації»

Мета практичного заняття: набуття практичних навичок інжинірингового опису процесів в організації.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Здійснення інжинірингового опису.
3. Надання відповідей на контрольні запитання.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і розуміти:
 - за яких умов здійснюється інжиніринговий опис процесів в організації;
 - в чому полягають загальні правила інжинірингу.
2. Для закріплення теоретичного матеріалу студенти здійснюють інжиніринговий опис процесів в транспортній організації, інформацію про яку надає викладач.
3. Контрольні питання:
 - 3.1. В чому полягає сутність інжинірингу?
 - 3.2. Хто є учасниками процесу інжинірингу?
 - 3.3. В чому полягають умови інжинірингового підходу?

Список літератури

1. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.
2. Лепейко Т.І. Реінжиніринг бізнес-процесів. – Х.: ХНЕУ, 2009.
3. Теория организации: Учебн. Для ВУЗов / Г.Р. Латфуллин, А.В. Райченко. СПб: Питер, 2003. – 400 с.

Практичне заняття № 5 «Організаційно-економічний механізм дизайну організації»

Мета практичного заняття: закріплення теоретичного матеріалу щодо організаційно-економічного механізму дизайну організації.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Обговорення ситуацій, пов'язаних з необхідністю застосування організаційного дизайну.
3. Контрольні питання.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і розуміти:
 - в чому полягає сутність дизайну організації;
 - які фактори впливають на організаційний дизайн;
 - в чому полягає призначення організаційного дизайну.
2. Для закріплення теоретичного матеріалу викладач пропонує студентам ситуаційні завдання, в яких студенти мають застосувати підходи організаційного дизайну з метою підвищити «організаційну спроможність» досліджуваного суб'єкта господарювання.
3. Контрольні питання:
 - 3.1. Що являє собою норма керованості?
 - 3.2. В чому полягає сутність делегування повноважень?
 - 3.3. На що спрямовуються рішення у сфері організаційного дизайну?

Список літератури

1. Теория организации: Учебн. Для ВУЗов / Г.Р. Латфуллин, А.В. Райченко. СПб: Питер, 2003. – 400 с.
2. Гвишиани Д.М. Организация и управление. – М.: МГТУ, 1998. – 332 с.
3. Борисова Л.Г. Организационный дизайн: современные концепции управления. – М.: Дело, 2003. – 398 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ»

Практичне заняття № 6 «Комбінація управлінських моделей»

Мета практичного заняття: закріплення теоретичного матеріалу щодо управлінських моделей.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Аналіз моделі управління на прикладі транспортного підприємства.
3. Контрольні питання.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і знати типи моделей управління, що виділяють в теорії організації, а також основні їхні ознаки.

2. На основі інформації про існуюче транспортне підприємство, яку надає викладач, студенти проводять аналіз використовуваної моделі управління, в результаті якого визначають, які елементи з якого типу моделей управління та в якій мірі використані на досліджуваному підприємстві. За результатами аналізу студенти за допомогою викладача формулюють напрямки удосконалення існуючої моделі управління.

3. Контрольні питання:

- 3.1. Які типи моделей управління виділяють в теорії організації?
- 3.2. Чи доцільно організовувати діяльність підприємства у повній відповідності з однією моделлю управління?
- 3.3. Що являє собою модель управління?
- 3.4. Як зміняться моделі управління на підприємствах залізничного транспорту у зв'язку з його реформуванням?

Список літератури

1. Мильнер Б.З. Теория организаций. – М.: ИНФА, 1998. – 336 с.
2. Теория организаций: Учебн. для вузов / Г.Ф. Латфуллин, А.В. Райченко. – СПб.: Питер, 2003. – 400 с.
3. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.
4. Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010-2019 роки // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-2009-%D0%BF>

Практичне заняття № 7 «Роль та завдання менеджера щодо керівництва в організації»

Мета практичного заняття: усвідомлення ролі та завдань менеджера щодо керівництва в організації.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Здійснення розрахунків.
3. Контрольні питання.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і розуміти роль керівництва у забезпеченні ефективного функціонування організації, знати функції менеджерів, типи міжособових контактів, з якими мають справу менеджери, особливості вузького та широкого масштабів керованості тощо.

2. Виходячи з норм керованості на різних рівнях управління, наданих у таблиці 2, та використовуючи формулу (5), розрахувати кількість потенційних контактів менеджера з підлеглими.

Таблиця 2

Норми керованості для різних рівнів управління

Рівні управління	Допустима кількість виконавців, які підпорядковуються одному менеджеру
Вищий рівень управління	3 – 6
Середній рівень управління	7 – 15
Нижчий рівень управління	20 – 35

Кількість потенційних контактів з підлеглими (C) дорівнює:

$$\tilde{N} = \frac{n \times 2^n}{2} + n - 1, \quad (5)$$

де n – кількість працівників, підлеглих менеджеру.

3. Контрольні питання:

3.1. Які функції виконує менеджер на будь якому рівні управління в організації?

3.2. Що являє собою норма керованості?

3.3. Які міжособові контакти виникають в організації?

Список літератури

1. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Організація праці менеджера: Навч. посібник для студ. екон. спец. вузів. – К.: «КОНДОР», 2002. – 654 с.

2. Мильнер Б.З. Теория организации. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 336 с.
3. Писаревський І.М., Нохріна Л.А., Познякова О.В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 133 с.

Практичне заняття № 8 «Аналіз та оцінювання управлінського ризику»

Мета практичного заняття: набуття практичних навичок аналізу та оцінювання управлінського ризику.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.
2. Розгляд виробничих ситуацій.
3. Контрольні питання.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і розуміти причини виникнення управлінських ризиків, методи їх аналізу та методи управління ризиками.
2. На прикладах виробничих ситуацій, які надає викладач, студенти проводять аналіз можливих управлінських ризиків, а також здійснюють його оцінювання.
3. Контрольні питання.
 - 3.1. Що являє собою ризик в управлінні?
 - 3.2. Для чого здійснюють аналіз управлінських ризиків?
 - 3.3. В чому полягає сутність управління ризиком?

Список літератури

1. Осовська Г. В. Менеджмент організацій : підручник. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський – К. : Кондор, 2009. – 680 с.
2. Писаревський І.М., Нохріна Л.А., Познякова О.В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 133 с.
3. Теория организации: Учебн. Для ВУЗов / Г.Р. Латфуллин, А.В. Райченко. СПб: Питер, 2003. – 400 с.

Практичне заняття № 9 «Оцінювання результативності і якості менеджменту організацій»

Мета практичного заняття: набуття практичних навичок щодо оцінювання результативності та якості менеджменту організацій.

План практичного заняття:

1. Обговорення теоретичного матеріалу.

2. Оцінювання результативності та якості менеджменту організацій на основі ситуаційних прикладів.

3. Контрольні питання.

Методичні рекомендації щодо підготовки до практичного заняття.

1. Для обговорення теоретичного матеріалу студенти повинні опрацювати лекційний матеріал та рекомендовану літературу і розуміти, що результативність та якість менеджменту організації прямо впливає на економічну, організаційну і соціальну ефективність. При цьому економічну ефективність менеджменту організацій, яка характеризує діяльність організації при певній системі управління, слід оцінювати на основі показників, що відображають результати виробничо-господарської діяльності (собівартість продукції, рентабельність виробництва, фондоддача та ін.); організаційну ефективність, яка характеризує якість побудови організації, її системи управління, прийняття управлінських рішень тощо – рівнем централізації функцій управління, співвідношенням чисельності управлінських працівників між різними рівнями управління, питомою вагою працівників в загальній чисельності апарату управління тощо; соціальну ефективність, яка характеризує вплив на процеси формування професійних характеристик працівників – рівнем трудової дисципліни, рівнем стабільності кадрів, рівнем заробітної плати, продуктивністю праці тощо.

2. На основі ситуаційних прикладів, які надає викладач, студенти мають оцінити економічну, організаційну і соціальну ефективність менеджменту організацій.

3. Контрольні питання.

3.1. В чому виявляється результативність менеджменту організацій?

3.2. В чому виявляється якість менеджменту організацій?

3.3. Чи залежить загальна ефективність діяльності організації від менеджменту?

Список літератури

1. О.Є Кузьмін, О.Г. Мельник. Основи менеджменту: підручник. – Л.: Національний університет «Львівська політехніка», 2002. – 344 с.

2. Осовська Г. В. Менеджмент організацій : підручник. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський – К. : Кондор, 2009. – 680 с.

САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ МАТЕРІАЛУ

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

1. Моделі організації як відкритої системи.
2. Рівні досконалості організації.
3. Досягнення синергізму в менеджменті організацій.
4. Еволюційні погляди на процеси змін в діяльності організації.
5. Особливості менеджменту на різних етапах життєвого циклу залізниць України.
6. Проектування ієрархії менеджменту.
7. Проектування складу структурних одиниць на залізничному транспорті.
8. Умови інжинірингового підходу в менеджменті організації.
9. Організаційний інжиніринг на залізничному транспорті.
10. Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства та конкурентного статусу підприємства.
11. Різновиди управлінських моделей.
12. Управлінські моделі на залізницях країн світу.
13. Право на помилку в менеджменті організацій.
14. Види помилок в менеджменті організацій та їх наслідки.
15. Заходи щодо профілактики та усунення помилок в менеджменті організації.
16. Фактори ризику на залізничному транспорті.
17. Специфічність вибору альтернатив управлінських рішень на транспорті в умовах ризику.
18. Програма реформування залізничного транспорту як цільова програма розвитку галузі.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ МАТЕРІАЛУ

В ході вивчення дисципліни студенти самостійно опрацюють наведені вище питання. Терміни початку і закінчення опрацювання кожного конкретного питання надаються викладачем. Для оволодіння навчальним матеріалом по кожному питанню студент здійснює підбір літературних джерел. Для цього має використовуватися як перелік наведеної в даному виданні літератури, так і додатковий список літературних джерел, який студент повинен сформулювати самостійно. До списку використаних джерел слід включати публікації, звертаючи особливу увагу на публікації останніх 5-10 років, Інтернет-ресурси і роботи останнього року. При цьому бажаним є звернення студентів до публікацій науковців університету і провідної кафедри з питання, що вивчається.

У процесі самостійного навчання необхідно робити записи прочитаного. Під час опрацювання спеціальної літератури необхідно застосовувати такі види записів: складання плану; виписування цитат;

записи висновків; складання конспекту; записи окремих термінів та їхнього значення, тощо.

Після опрацювання літературних джерел студенти мають скласти план прочитаного – короткий, логічно побудований перелік запитань, який розкриває зміст прочитаного. З метою складання плану студент повинен виділити головні думки, встановити зв'язки, співвідношення між ними, чітко і коротко сформулювати висновки.

По кожному пункту плану необхідно провести конспектування – стислий письмовий виклад прочитаного матеріалу. Конспектування є процесом розумового переосмислення і письмової фіксації прочитаного тексту. Внаслідок конспектування з'являється запис, який допомагає студенту негайно чи через деякий час за необхідною швидкістю відтворити отриману раніше інформацію. До конспектування слід приступати лише після загального ознайомлення зі змістом літературних джерел, засвоєння зв'язку між основними думками, положеннями, тощо.

При проведенні конспектування слід використовувати цитати – дослівно відтворені фрагменти першоджерела з указівкою на автора, повну назву його роботи, місце, рік видання і сторінку. Цитування використовують для підтвердження власної думки.

Для перевірки результатів самостійного опрацювання матеріалу на практичних заняттях викладач проводить усне опитування.

Список літератури

1. Борисова Л.Г. Организационный дизайн: современные концепции управления. – М.: Дело, 2003. – 398 с.
2. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Організація праці менеджера: Навч. посібник для студ. екон. спец. вузів. – К.: «КОНДОР», 2002. – 654 с.
3. М.Д. Виноградський, А.М. Виноградська, О.М. Шканова. Менеджмент в організації: Навч. посібник для студ. ек. спец. – К.: Київск. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 371 с.
4. Вовк А.А. Оценка эффективности транспортного производства и резервов ее роста: [монография] / Алексей Александрович Вовк. – М.: Крома, 2000. – 295 с.
5. Гвишиани Д.М. Организация и управление. – М.: МГТУ, 1998. – 332 с.
6. Гончарук О.В. Экономическая эффективность транспортно-технологических систем / Ольга Васильевна Гончарук. – М.: Наука, 1991. – 126 с.
7. Державна цільова програма реформування залізничного транспорту на 2010-2019 роки // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-2009-%D0%BF>
8. О.Є Кузьмін, О.Г. Мельник. Основи менеджменту: підручник. – Л.: Національний університет «Львівська політехніка», 2002. – 344 с.
9. Курочкін О.С. Управління підприємством (процесний аспект): Навч. посібник. – К.: МАУП, 1998. – 144 с.
10. Лепейко Т.І. Реінжиніринг бізнес-процесів. – Х.: ХНЕУ, 2009.
11. Макаренко М.В. Основи управління економічними процесами на залізничному транспорті України: Монографія.- К.: “Фенікс”, 2003.- 466 с.
12. Мильнер Б.З. Теория организаций. – М.: ИНФА, 1998. – 336 с.
13. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2007. – 676 с.
14. Осовська Г. В. Менеджмент організацій : підручник. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський – К. : Кондор, 2009. – 680 с.
15. Писаревський І.М., Нохріна Л.А., Познякова О.В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 133 с.
16. Теория организации: Учебн. Для ВУЗов / Г.Р. Латфуллин, А.В. Райченко. СПб: Питер, 2003. – 400 с.
17. Чорний В.В. Сучасна парадигма забезпечення конкурентоспроможності залізниць по вантажних перевезеннях: розвиток та ефективність: [монографія] / Віктор Васильович Чорний. – К.: ДЕДУТ, 2013. – 274 с.

Навчально-методичне видання

Колесникова Ніна Михайлівна

Менеджмент організацій.

Методичні вказівки щодо проведення практичних занять та самостійного
опрацювання матеріалу дисципліни для студентів спеціальності
8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами
економічної діяльності)».

Відповідальний за випуск Н.М. Колесникова

В авторській редакції

Підписано до друку 10.02.14. Формат 60×84/16.

Папір – офсетний. Друк – ризографія.

Зам. № 27/14. Тираж 15 прим.

Надруковано у видавничому центрі ДЕГУТ
Свідоцтво про реєстрацію від 27.12.2007 р. Серія ДК № 3079
03049, м. Київ – 049, вул. М. Лукашевича, 19